

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НОВИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

София, 01.12.2015 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

- **Закон за предучилищното и училищното образование (Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г.)**
- **Наредба № 1 от 8.09.2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение)**
- **Наредба № 2 от 8.09.2015 г. за осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение**

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (1)

Важните моменти в приетия ЗПУО са свързани с:

- регламентиране на прилагането на *Националната квалификационна рамка* и обвързването ѝ с компетентностите, които учениците следва да придобият в училището;
- превръщане на приобщаващото образование в неизменна част от правото на образование;
- регламентирането на активното участие на родителите в различни инициативи и дейности на училището и в управлението му чрез Обществения съвет;

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (2)

Важните моменти в приетия ЗПУО са свързани с:

- въвеждането **нова образователна структура** в системата на училищното образование с цел яснота и подреденост
 - основна образователна степен с два етапа: начален (I – IV клас) и прогимназиален (V – VII клас);
 - средна степен с два етапа: първи гимназиален етап (VIII – X клас) и втори гимназиален етап (XI и XII клас).

Двата етапа в средната степен на образование осигуряват вертикална и хоризонтална проходимост в системата; възможност за смяна на избора; предуниверситетска подготовка; тясно профилирано и професионално образование в последните 2 години.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (3)

Важните моменти в приетия ЗПУО са свързани с:

- създаването на нов вид училище – „обединено” (от I до X клас)

Тези училища могат да осигуряват и професионална подготовка, като така учениците ще могат да придобият квалификация по част от професия, а за професии с I степен на професионална квалификация – и придобиване на професионална квалификация.

- уреждането на обществените отношения, свързани с възможностите за валидиране на компетентности в неформалното обучение и информалното учене като част от широкоразбирания образователен процес

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (4)

Важните моменти в приетия ЗПУО са свързани с:

- оптимизирането на системата на оценяването – за първи път оценяването на учениците е включено с подробно и ясно определение в закон, което му дава важен статут

Оценяването е поставено на ново качествено ниво чрез целите, които са заложи в него – не само като процес за установяване на постигнатите резултати, а и като инструмент за диагностика на индивидуалните постижения, напредъка и потребностите на всеки отделен ученик.

- регламентирането на екипната работа по случай на дете или ученик

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (5)

Важните моменти в приетия ЗПУО са свързани с:

- създаването на условия за ефективно взаимодействие и за активни и демократично функциониращи общности към всяко училище чрез Обществен съвет;
- въвеждането на изискване за повишаване квалификацията на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (задължителна квалификация, атестация като процес на оценяване на съответствието на квалификацията и дейността на педагогическите специалисти и на директорите, кариерно израстване, въвеждане на статута „стажант-учител” с цел осигуряване на практическата подготовка на студенти).

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (6)

Първите стъпки във връзка с прилагането на ЗПУО са свързани с разработването и въвеждането на държавните образователни стандарти:

- **Държавният образователен стандарт за общообразователната подготовка**
 - съвкупност от изисквания за резултатите от обучението по всеки общообразователен учебен предмет в края на всеки етап от съответната степен на образование;
 - определя целите, съдържанието и характеристиките на общообразователната подготовка;
 - определя общообразователните учебни предмети и изискванията за резултатите от обучението по всеки общообразователен учебен предмет за придобиване на общообразователната подготовка

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) (7)

Първите стъпки във връзка с прилагането на ЗПУО са свързани с разработването и въвеждането на държавните образователни стандарти:

- **Държавният образователен стандарт за учебен план определя:**
 - характеристиките, съдържанието и структурата на учебния план;
 - рамковите учебни планове по видове училища, форми на обучение и специфика на обучението;
 - структурата на училищните и на индивидуалните учебни планове, както и условията и реда за тяхното утвърждаване;

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Наредба № 1 от 8.09.2015 г. за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение)

С Наредбата се регламентират:

- функциите на всички участници в обучението чрез работа (дуално обучение) – работодатели, обучаващи институции, наставници, учители-методици, обучавани
- условията и редът за организиране и провеждане на обучението чрез работа (дуално обучение) за ученици в професионалните училища и гимназии
- условията и редът за организиране и провеждане на обучението чрез работа (дуално обучение) за лица, навършили 16 години, които не са ученици
- оценяването, завършването и удостоверяването на обучението чрез работа (дуално обучение)

Обучението чрез работа (дуално обучение) е:

- специфична форма на професионално обучение за придобиване на професионална квалификация;**
- организира се въз основа на партньорство между един или няколко работодатели и институция за ПОО (професионална гимназия, професионален колеж, ЦПО);**
- провежда се за обучение по професии и специалности от Списъка на професиите за ПОО по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО**

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

Работодателят като партньор в организирането и провеждането (1):

- определя броя на обучаваните, които може да приеме за практическо обучение в реална работна среда;
- прави заявка в професионална гимназия за прием за обучение чрез работа;
- участва в разработването на критерии за подбор при приема на ученици за дуално обучение и участва в този подбор;
- осигурява необходимите условия за качествено практическо обучение в реална работна среда;

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

Работодателят като партньор в организирането и провеждането (2):

- определя наставник/наставници на всеки обучаван;
- осигурява на учителите от ПГ възможност за обучение по новите техники и технологии, внедрени в предприятието;
- участва чрез свой представител в комисиите за провеждане на държавните квалификационни изпити;

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

Обучаващата институция като партньор в организирането и провеждането:

- разработва съвместно с работодателя критериите за подбор при приема на ученици (и лица) за дуално обучение;
- организира подбора при приема;
- поддържа връзка с работодателя и наставника чрез учителя-методик;
- организира и провежда съвместно с работодателя държавните квалификационни изпити;
- издава документите за придобита професионална квалификация;
- осигурява качеството на обучението чрез функционираща вътрешна система за осигуряване на качеството на ПОО

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

Наставникът, под чието ръководство се провежда практическото обучение в реална работна среда (1):

- притежава професионална квалификация по професията, по която се извършва обучението;
- има най-малко 3 години трудов стаж по същата професия и е работник в предприятието;
- преминал е обучение за наставници, осигурено от работодателя;
- отговаря за не повече от петима обучавани

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

НаставникЪТ при организирането и провеждането на практическото обучение в реална работна среда (2):

- участва в разработването и актуализирането на учебните програми за практическо обучение в предприятието;
- подпомага адаптацията на всеки обучаван в работната среда;
- запознава всеки обучаван с вътрешните правила на предприятието и провежда необходимите инструктажи по правилата за осигуряване на ЗБУТ;
- поддържа връзка с обучаващата институция чрез учителя-методик

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

Учителят-методик по професионално образование осъществява връзката между наставниците и училището, като:

- подпомага методическата работа на наставниците и учителите;
- координира и ръководи работата на наставниците и учителите за установяване на единни критерии и средства за оценяване на обучаваните;
- участва в разработването на критериите за подбор при приема на ученици за дуално обучение и участва в този подбор;
- участва в разработването и актуализирането на учебните програми за практическото обучение в реална работна среда

Един учител-методик осъществява връзката на училището с най-много шестима наставници.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Функции на участниците в обучението чрез работа (дуално обучение)

Обучаваният при обучение чрез работа:

- сключва договор с работодател по чл. 230, ал. 1 от КТ;
- посещава редовно учебните занятия в обучаващата институция;
- спазва вътрешните правила на предприятието и изпълнява поставените му в процеса на обучение задачи, като използва ефективно предоставените ресурси (машини, материали, енергия);
- вписва в дневника за практическо обучение изучаваните теми, изпълняваните практически задачи, използваните материали, инструменти, машини, усвоените компетентности, възникнали проблеми

Организиране и провеждане

- Въз основа на договор между професионална гимназия/професионален колеж/ЦПО и един или няколко работодатели
- Договорът урежда правата и задълженията на страните, свързани с:
 - организацията и провеждането на обучението;
 - броя на обучаваните лица;
 - срока на обучението;
 - осигуряването на МТБ за обучението;
 - учебната документация;
 - обучаващите лица

Организиране и провеждане на дуално обучение за ученици в ПГ (1)

- Осъществява се въз основа на прием, заявен от работодателя пред директора на ПГ.
- С учениците от XI и XII клас обучението чрез работа се провежда по график за разпределение на учебното време между училището и предприятието, който се разработва съвместно и се утвърждава от работодателя/работодателите и от директора на ПГ.

Оценяване на резултатите от практическото обучение в реална работна среда

- **текущо** – провежда се от наставника в съответствие с критериите за оценяване от учебната програма, като оценките са с качествен показател;
- **годишно** – наставникът и учителят-методик въз основа на текущите оценки определят годишната оценка по практическото обучение, която се вписва с качествен и количествен показател в дневника за практическо обучение от наставника, а в документацията на училището – от учителя-методик

Завършване и удостоверяване на обучението чрез работа (дуално обучение)

- завършването е по реда на ЗПОО – чл. 33 – 37;
- удостоверяването на завършеното професионално обучение чрез работа се извършва с документите по чл. 38, ал. 2, т. 2 и 3 и ал. 3 от ЗПОО;
- документите за завършено професионално обучение чрез работа се издават от институцията за ПОО – ПГ/професионален колеж/ЦПО

Финансиране на обучението чрез работа (дуално обучение)

- практическото обучение в реална работна среда – със средства от работодателя;
- обучението в ПГ – със средства от държавния бюджет за държавните и общинските институции;
- обучението чрез работа може да се финансира и със средства от европейските структурни фондове

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Наредба № 2 от 8.09.2015 г. за осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение

Урежда условията и редът за разработване на вътрешна система за осигуряване на качеството на ПОО в училищата и ЦПО, осъществяващи обучение за придобиване на професионална квалификация.

С Наредбата се определят:

- принципите за осигуряване на качеството;
- изискванията към институциите за ПОО за усъвършенстване на процесите за управление на качеството;
- показателите, условията и редът за измерване на постигнатото качество

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Вътрешната система за осигуряване на качеството (ВСОК) включва:

- политиката и целите по осигуряване на качеството;
- органите за управление на качеството и правомощията им;
- правилата за нейното прилагане;
- годишен план-график за провеждане на дейностите по самооценяване;
- условията и реда за измерване на постигнатото качество, което се осъществява ежегодно чрез самооценяване

Органите за управление на качеството са:

- директорът/ръководителят на институцията – разработва политиката и целите по осигуряване на качеството;
- педагогическият съвет – приема правилата за прилагане на вътрешната система, годишния план-график за дейностите по самооценяване и годишния доклад за резултатите от проведеното самооценяване;
- отговорникът по качеството – организира и координира дейностите, изготвя годишния доклад и предлага коригиращи мерки по време на изпълнението на годишния план-график

За функционирането на ВСОК се определят следните комисии:

- **за разработване на правила за прилагане на ВСОК и за актуализирането им;**
- **за разработване на годишен план-график за провеждане на дейностите по самооценяването;**
- **за разработване на конкретни процедури по критерии и съответния инструментариум към тях за провеждане на дейностите по самооценяването;**
- **за провеждане на самооценяването**

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Измерване на постигнатото качество:

Осъществява се от институциите чрез прилагането на *процедури по критерии и съответния инструментариум към тях* за провеждане на дейностите по самооценяването.

Критериите и показателите към тях са определени в:

- Приложение № 1 за критериите по области на оценяване и показатели за измерване на постигнатото качество в училищата;
- Приложение № 2 за критериите по области на оценяване и показатели за измерване на постигнатото качество в центровете за професионално обучение

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Методическо подпомагане за разработване и функциониране на ВСОК:

- консултиране;
- информиране;
- инструктиране и представяне на добри практики

Осъществява се от МОН и РИО (за училищата) и от НАПОО (за ЦПО)

Мониторинг:

- Вътрешен – осъществява се от директора/ръководителя на институцията;
- Външен – осъществява се от МОН и РИО (за училищата) и от НАПОО (за ЦПО)

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Финансиране:

- Държавните и общинските училища – със средства от субсидия по формула и от собствени приходи;
- ЦПО и частните училища – със средства от собствени приходи

Училищата и ЦПО могат да ползват и други източници на финансиране – спонсорство, национални и международни програми и проекти и др.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Благодаря за вниманието!

Румяна Костадинова
МОН, държавен експерт
r.kostadinova@mon.bg